

Afrekening met de afgod

Schematisch overzicht 6:25-32

Thema	Vers/verzen	Toepassing(svraag)	Verwerking/opdracht
Afgoden en syncretisme	25 – we lezen dat Joas een altaar voor Baäl beheert	Welke afgoden herkennen wij in onze wereld van vandaag? Welke afgoden herkennen we in ons eigen gemeente en in ons eigen leven?	
Afrekenen met afgoden	27 – Gideon vernietigd het altaar van Baäl	Op welke manier kunnen wij heel concreet afscheid nemen van onze afgoden?	
Angst	27 - Gideon gaat 's nachts aan het werk uit angst voor de afkeuring van zijn familie en stadsgenoten	Beïnvloedt de druk van andere ons geloofsleven, zo ja, hoe?	

Geloven	Groeien	Getuigen
We leren God kennen als een God die geen andere goden naast zich duldt	We moeten proberen af te rekenen met het misplaatste vertrouwen op afgoden in onze levens	We durven ondanks de veroordeling van anderen publiekelijk af te rekenen met de afgoden in ons eigen leven en onze eigen omgeving

Lijnen naar het Nieuwe Testament

Het offerdier dat geofferd zou worden als begin van de overwinning op Midian was al lang door de Here apart gezet. Zo had God in de Here Jezus al lang een slachtoffer bereid gevonden om het begin van de overwinning op het kwaad in te luiden.

Lukas 12:4-5: “En Ik zeg u, Mijn vrienden: Wees niet bevreesd voor hen die het lichaam doden en daarna niets meer kunnen doen. Maar Ik zal u laten zien voor Wie u bevreesd moet zijn: Wees bevreesd voor Hem Die, nadat Hij gedood heeft, ook macht heeft in de hel te werpen. Ja, Ik zeg u, wees bevreesd voor Hem!”

Uitleg 6:25-32

Vers 25-27 – Gideon, van wie we zojuist gelezen hebben dat hij een altaar voor de Here heeft opgericht, krijgt nu de opdracht om het altaar voor Baäl van zijn vader omver te

halen. Al in 2:2 had de Here Israël uitdrukkelijk de opdracht gegeven om de altaren voor de andere goden omver te halen, maar blijkbaar had het volk hier geen gehoor aan gegeven. Gideon is degene van wie we als eerste lezen dat hij de opdracht van God ten uitvoer brengt - weliswaar pas na een verschijning van de Here en een uitdrukkelijke opdracht - en zo zijn naam 'Hakker' eer aan doet.

God wil duidelijk niet maar een God zijn naast andere goden, maar als enige aanbeden worden. Daarom moet het syncretisme (Dienst aan God vermengd met de dienst aan afgoden) van Joas en zijn familie een halt toegeroepen worden. Durft Joas in te gaan tegen de gewoonten van zijn eigen familie? In zekere zin kunnen we zeggen dat God hier Gideon op de proef stelt: eerst moet hij zijn toewijding aan de Here bewijzen binnen zijn eigen familie voordat hij naar het slagveld gaat.

Gideon krijgt de opdracht om hiervoor de zevenjarige tweede jonge stier van zijn vader te nemen. Die opdracht klinkt wat raadselachtig. Waarschijnlijk hebben we bij deze stieren te denken aan dieren die speciaal met het oog op de Baälcultus waren gefokt. De eerste stier was dan waarschijnlijk al als eersteling aan Baäl geofferd, terwijl men voor de tweede stier wachtte totdat hij vet genoeg was voor een feestelijk offermaal. De stier is precies even oud als de plaag van de Midianieten die over Israëlieten was gekomen vanwege hun zonden. De symboliek die hierachter schuil gaat is treffend: niet alleen wordt het altaar voor Baäl afgebroken, maar er komt ook een altaar voor de Here voor in de plaats, waarop de stier geofferd wordt die aan Baäl gewijd was en die God al bezig was voor te bereiden voor dit offer sinds de Midianieten het land overspoelden. Terwijl de Israëlieten Baäl dienden die hen niet kon verdedigen tegen de Midianieten - in tegendeel: Baäl was de oorzaak van de plaag - was God al bezig een slachtoffer te bereiden dat het begin van verlossing zou inluiden.

We lezen dat Gideon de opdracht van de Here uitvoert, maar wel dat hij het 's nachts deed uit angst voor zijn familie. Opnieuw zien we dat het thema 'angst' een grote rol speelt in de verhalen van Gideon.

Vers 28-32 - 's Morgens vroeg vinden de mannen van de stad - en dus niet de familie van Joas - het verwoeste Baälaltaar en de afgebroken Ascherapaal. Na een kort onderzoek komen ze er al snel achter dat Gideon dit op zijn geweten heeft. Het feit dat hij het 's nachts gedaan heeft, heeft hem dus niet kunnen beschermen.

Overigens is het opvallend dat nu juist de familie niet genoemd wordt. Alleen de mannen van de stad zijn op zoek naar Gideon en willen hem om het leven brengen. Even later komt Joas zelfs voor zijn zoon op en maakt *en passant* Baäl belachelijk.

Dat Joas dit doet is des te opvallender, aangezien het altaar aan hem toebehoorde. Hij ontkent hier de goddelijkheid van Baäl, terwijl hij zelf de beheerder is van een heilige plaats. De manier waarop hij zijn zoon verdedigt maakt duidelijk dat hij zelf ook geen hoge pet op heeft van Baäl. Als hij alleen maar voor zijn zoon had willen opkomen, had hij niet per se Baäl belachelijk hoeven maken. De diepere motieven van Joas blijven verborgen en het gaat misschien wat ver om te zeggen dat Gideon in hem z'n eerste bekeerling is

tegengekomen, maar toch is het opvallend hoe Joas plotseling radicaal van gedachten is veranderd.

De manier waarop Joas Baäl belachelijk maakt doet denken aan wat Elia later zal doen met de priesters van Baäl op de Horeb. De ironie ligt voor het oprapen: de godheid die voor verlossing moet zorgen is zelf op verlossing door mensen aangewezen.

Uiteindelijk durven de mannen van de stad Gideon niet aan te pakken en ontpopt hij zich als de lokale held met een nieuwe naam die ironisch bedoeld is: Jerubbaäl (laat Baäl het maar voor zichzelf opnemen).

Overzicht 6:25-32

Een belangrijk thema is de strijd tegen afgoderij, zoals God die al geboden had in 2:2. Blijkbaar hadden de Israëlieten zich niet veel aangetrokken van deze opdracht en hadden ze zich mee laten sleuren naar de goden van de oorspronkelijke bewoners. Gezien de namen die we tegenkomen en andere aspecten die laten zien dat God niet vergeten is (denk aan 6:13) moeten we hierbij vooral denken aan een syncretistische vorm van JHWH-dienst. De vraag dringt zich bij ons op: hoe staan wij tegen over de afgoden? Welke afgoden herkennen wij in onze wereld van vandaag? Welke afgoden herkennen we in ons eigen gemeente en in ons eigen leven? Zou er bij ons ook sprake kunnen zijn van syncretisme?

Gideon maakt een einde aan de Baälsdienst. Hij doet dat heel letterlijk door z'n naam eer aan te doen. Op welke manier kunnen wij heel concreet afscheid nemen van onze afgoden? Gideon kiest ervoor om 's nachts de opdracht van God ten uitvoer te brengen uit angst voor zijn familie en stadsgenoten. Hij is bang dat anderen zijn daad zullen afkeuren. In zijn geval zou dat zo maar de dood als gevolg kunnen hebben. In onze tijd is dat gelukkig anders, maar de vraag dringt zich wel op: herkennen we deze angst? Durven wij voor God op te komen ook als we weten dat anderen ons af zullen keuren?

Joas ontmaskert de dienst aan Baäl door deze belachelijk te maken. Op welke manier zouden wij de afgoden van vandaag kunnen ontmaskeren?